

Gastvrij Zaragoza

Overal in Zaragoza zijn restaurants te vinde waar authentiek Spaanse gerechten op de kaart staan.

De bewoners van Zaragoza zijn trots op hun stad, ooit de hoofdstad van het koninkrijk Aragón, het huidige Catalonië, Corsica en Sicilië. Tegenwoordig is Aragón een regio in het noordoosten van het Iberisch schiereiland. Zaragoza heeft in Spanje de bijnaam 'de onbekende'. Onbekend of niet, de bewoners zijn niet onbemind. Zij hebben een reputatie op te houden.

Volgens de Spanjaarden uit andere windstreken zijn de Zaragozanos opvallend vriendelijk, een eigenschap die veel bewoners van overvolle toeristensteden helaas vreemd is.

Het blijft opmerkelijk dat Zaragoza nauwelijks door toeristen wordt bezocht. Hoewel het er in de zomer erg heet kan zijn, is het aangenaam in voor- en najaar. En hoewel de vierde stad van Spanje geen reeksen monumenten of attracties bezit zoals Madrid en Barcelona, is er veel te zien en is het nog mogelijk om er het 'echte' Spanje te beleven. De campagnes van het stadsbestuur ten spijt, in Zaragoza loopt men zelden een andere toerist tegen het lijf. Die situatie veranderde ook niet na de wereldtentoonstelling van 2008.

Toch is deze authentieke Spaanse stad een aanrader. Vanwege de eeuwenoude cultuur, winkelen in het warenhuis El Corte Ingles, het lekkere eten in bars en restaurants of gewoon om te genieten van de prettige, ontspannen sfeer. Hoewel het compacte Zaragoza opvallend veel grote woonblokken uit de 19e en 20e eeuw telt, bezit het ook een oud centrum en zelfs de resten van een Romeinse stad compleet met

een forum, muren, baden en amfitheater. De voormalige kolonie 'Caesarea Augusta', waarvan de naam Zaragoza is afgeleid, is gedurende de laatste twintig jaar keurig uitgegraven en op geraffineerde wijze overkapt.

Niet alleen de Romeinen, maar ook de Visigoten, Moren en christenen hebben hun sporen nagelaten in de stad. De Moorse overheersing eindigde in Spanje na een eeuwenlange Reconquista definitief in 1492. In het noordelijke Zaragoza waren de rollen 'al' na vier eeuwen omgedraaid. Sinds 1118 hadden de christenen het er weer voor het zeggen in het tot dusver islamitische Sarakousta. Overwinnaar Alfons de Strijdvaardige maakte de strategisch gelegen stad meteen tot het centrum van zijn nieuwe koninkrijk.

Toch zouden in het stadsbeeld niet alle invloeden van de Moorse overheersing worden weggepoetst. Het versterkte Moorse paleis van Aljafería, gesticht in 864, wist men op waarde te schatten; later zou het zelfs dienen als residentie van de katholieke koningen van Aragón. Het is verreweg het belangrijkste Moorse gebouw buiten Andalusië.

Een vermeldenswaard Spaans fenomeen is de mudejár-stijl, waarin de islamitische beeldtaal wordt gecombineerd met christelijke elementen.

In Zaragoza zijn verschillende voorbeelden van de rijke mudéjar-cultuur te vinden. De middeleeuwse La Seo of Catedral San Salvador dankt aan deze periode een koepel en er zijn aan de buitenzijde nog resten keramiek in mudejár-stijl te zien.

La Seo is de kathedraal van de stad, zetel van de aartsbisschop, en staat op de plaats waar van zich achtereenvolgens een Romeinse tempel, een Visigotische kerk en de grootste moskee van de stad bevonden. Het gebouw, op steenworp afstand van de rivier de Ebro, staat bijna letterlijk in de schaduw van de immense bedevaartkerk, de basiliek Nuestra Señora del Pilar.

Tussen beide kerken in staat La Lonja, een groot beursgebouw in renaissancestijl dat nu fungeert als expositieruimte. Het beursgebouw en de basiliek liggen aan een van de grootste pleinen van Europa. Vergeleken met het 1500 meter lange plein Plaza del Pilar is onze Amsterdamse Dam een binnenplaats. Het plein geeft toegang tot de winkelstraat Don Jaime I. Aan weerszijden van deze straat bevinden zich talloze middeleeuwse straten, die net als de pleintjes, soms opgeluisterd door mooie kerken en stadspaleizen. Een van de mooiste is ongetwijfeld het 17e eeuwse Palacio Argillo dat dienst doet als museum. In dit paleisje met kenmerkende binnenplaats is het Museo Gargallo gevestigd. De getalenteerde beeldhouwer Pablo Gargallo (1881-1934) staat er centraal. Hij was een vriend van Picasso, die hij ooit naakt in brons heeft vereeuwigd.

De centrale ligging niet ver van de Pyreneeën betekende dat Zaragoza uitgroeide tot een belangrijk verkeersknooppunt. Wie bijvoorbeeld vanuit Barcelona naar de Spaanse hoofdstad reist, passeert Zaragoza. Onder de gigantische kap van het nieuwe station Delicias is het een komen en gaan van gewone- en hogesnelheidstreinen.

Goya

De keerzijde van deze gunstige ligging is dat Zaragoza in het verleden telkens werd belegerd. De Fransen spanden de kroon. Generaal José de Palafox verdedigde in 1808 de stad met succes tegen de Napoleontische legers, maar een latere aanval kon hij niet afslaan. Na opnieuw in het stadscentrum gedurende drie maanden tijdens straatgevechten iedere centimeter te hebben verdedigd, belandde hij in Frankrijk in het gevang. Toen aan de strijd tegen de Franse agressors een einde kwam, was de uitgehongerde bevolking gedecimeerd en lag de stad voor een belangrijk deel in puin. Generaal José de Palafox kreeg bij terugkomst de eretitel Hertog van Zaragoza en hofschilder Francisco Goya vereeuwigde hem te paard. Dit levensgrote portret uit 1814 kreeg tientallen jaren later een plaats in het Prado in Madrid.

José de Palafox, de held van Zaragoza, streed vooral in de directe nabijheid van de Nuestra Señora del Pilar, het symbool van Zaragoza en de eerste Mariakerk van het Christendom. In deze bedevaartkerk schilderde de jonge Goya omstreeks 1790 enkele fresco's.

Goya werd geboren in 1746 in Fuendetodos, een dorpje in de buurt van Zaragoza en kreeg zijn opleiding in deze stad. Zijn plafondschilderingen in de bedevaartkerk hebben de opeenvolgende oorlogen overleefd en behoren tot de belangrijkste attracties. Goya schilderde niet alleen heiligen en portretten. Als geen ander wist hij de gevolgen van de Napoleontische oorlogen vast te leggen. De namen Palafox en Goya komt men dikwijls in het hedendaagse Zaragoza tegen, o.a. als café-, bioscoop- en hotelnaam.

Tapas

Wat in het algemeen voor restaurants in Spanje geldt, gaat zeker ook op voor de hotels. Het prijsniveau ligt er beduidend lager dan bij ons.

Een voorbeeld is hotel Palafox: een centraal gelegen zakenhotel met vijf sterren, dat door de succesvolle ontwerper Pascua Ortega is gerestyled. De buitenkant heeft hij helaas niet onder handen genomen. De monstrueuze gevel doet niet vermoeden dat het om een uiterst comfortabel en smaakvol hotel gaat, met uitstekende service en met zelfs een zwembad op het dak.

Een overnachting in dit hotel kost niet meer dan een gemiddeld hotel in Nederland. Dat toeristen van oudsher Madrid en Barcelona op hun programma zetten, pakt ook gunstig uit voor de plaatselijke keuken. Door de afwezigheid van toeristen zijn er in Zaragoza talloze 'onbedorven' tapasbars en restaurants. Sinds kort gelukkig alle rookvrij. Men kan overal en voor alleszins redelijke bedragen terecht.

Dat wil zeggen, ná half negen, want 'we zijn wel in Spanje', zoals de eigenaar van El Asador de Aranda het verwoordde, een ouderwets restaurant in Castelliaanse sfeer waar alles draait om lamsvlees. Om in eetsferen te blijven: een uitstekend restaurant in een stille straat, niet ver van de Romeinse opgravingen, is Los Cabezudos. Anders dan bij ons ontmoeten – afgesproken of onverwacht – vrienden en kennissen elkaar op het terras.

Nieuwkomers bestellen flessen betaalbare wijn en schalen tapas voor de anderen. Het resultaat is een gezellig, avondvullend programma. Het klassieke menu met gangen bestaat hier ook, en zoals in de meeste drukke Spaanse restaurants staan er altijd schaaldieren en verse zeevis op de kaart.

Volgens de bewoners is het beste adres in de stad het opvallend betaalbare sterrenrestaurant La Bal d'Onsera waar je voor de verandering wel moet reserveren. Anders dan in de bekende en voortreffelijke tapasbars Los Vitorinos en Bodegas Almau was het lang pijnlijk stil in Casa Pedro, een kleine bar met restaurant.

Totdat de koks van Casa Pedro, de broers Luis en Javier Carcas, de 'grote tapasprijs van Zaragoza' wonnen. Dit kleine restaurant met moeder en zonen in de keuken en opvallend vriendelijke bediening in de twee kamers die het restaurant telt, serveert desgevraagd als voorafje een keur aan geraffineerde tapas.

Reiswijzer Zaragoza

Vanaf Schiphol vliegt u met KLM, Transavia en Vueling naar Barcelona, en met KLM, Iberia en Air Europa naar Madrid. Vanuit beide steden bereikt u met hogesnelheidstrein AVE in ongeveer 1,5 uur Zaragoza. Het is mogelijk dat Ryanair de rust in Zaragoza gaat verstoren. Sinds kort is het mogelijk vanuit het Belgische Charleroi naar Zaragoza te vliegen.